

Examensarbete inom Lantmästarprogrammet

FÖRETAGSFORMER FÖR LANTBRUKSFÖRETAG – FÖR- OCH NACKDELAR

COMPANY FORMS FOR AGRICULTURE COMPANIES – ADVANTAGE AND DISADVANTAGE

Anna-Lena Jönsson

**Sveriges lantbruksuniversitet
LTJ-fakulteten**

Alnarp 2008

FÖRORD

Lantmästarprogrammet är en tvåårig universitetsutbildning vilken omfattar 120 högskolepoäng (hp). En av de obligatoriska delarna i denna är att genomföra ett eget arbete som ska presenteras med en skriftlig rapport och ett seminarium. Detta arbete kan t ex ha formen av ett mindre försök som utvärderas eller en sammanställning av litteratur vilken analyseras. Arbetsinsatsen ska motsvara minst 5 veckors heltidsstudier (7,5 hp).

Vid nystart av lantbruksföretag eller vid ett övertagande av lantbruksföretag måste man välja vilken slags företagsform man vill ha. Eftersom det inte fanns så mycket skrivet om detta ämne för lantbruksföretag och för att jag är intresserad av vilken företagsform som är bäst för lantbruksföretag så har jag valt att undersöka detta närmare.

Ett varmt tack riktas till Jur. Kand. Bengt Jönsson på LRF konsult i Skurup och till Handledaren Agronom Jan Larsson. Vill även tacka alla andra som har haft synpunkter och stöttat mig i mitt skrivande av uppsatsen.

Professor Lars Bengtsson har varit examinator och handledare har varit Agronom Jan Larsson.

Alnarp april 2008

Anna-Lena Jönsson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
SAMMANFATTNING	3
SUMMARY	4
INLEDNING.....	5
BAKGRUND.....	5
SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR.....	5
AVGRÄNSNINGAR	5
LITTERATURSTUDIE.....	6
FÖRETAGSFORMER	6
ENSKILD FIRMA	6
ENKELT BOLAG	7
HANDELSBOLAG	7
KOMMANDITBOLAG	8
AKTIEBOLAG.....	8
EKONOMISKA FÖRENINGAR.....	9
GENERATIONSSIFTE	9
MATERIAL OCH METOD.....	11
FÖRETAGSFORMER	11
GENERATIONSSKIFTE	12
DISKUSSION	14
SLUTSATSER	15
TRE TYPEXEMPEL FÖR LANTBRUKSFÖRETAG.....	16
REFERENSER.....	18
SKRIFTLIGA	18
MUNTliga.....	19
BILAGOR.....	20
INTERVJU	20

SAMMANFATTNING

Lantbruksföretag kan förekomma i olika företagsformer. Då det finns ett antal olika regler, såväl skatterättsliga som civilrättsliga som gäller för olika slags företagsformer så är det viktigt att ha rätt slags företagsform.

De företagsformer som förekommer för lantbruksföretag är enskild firma, enkelt bolag, handelsbolag, kommanditbolag och aktiebolag. De frågeställningar som jag har i arbetet är: Vilket är bästa företagsformen för lantbruksföretag, vilken betydelse har företagsformen vid ett generationsskifte samt vilken skatt det blir på uttaget vid olika företagsformer.

Det kan konstateras att skattemässigt så har man i stor utsträckning neutralitet mellan de olika företagsformerna. Detta genom att ägare till enskilda firmor, enkla bolag, handelsbolag och kommanditbolag har möjlighet att göra räntefördelning som innebär ett slags ränta på deras egna kapital. Vidare har de möjlighet att sätta av till expansionsfond och periodiseringsfond vilket innebär en resultatutjämning mellan olika år.

I enskild firma och enkelt bolag så är det ägaren som är skattesubjekt och som ansvarar för alla förpliktelser och åtaganden. Handelsbolag och kommanditbolag är självständiga juridiska personer men ägarna har personligt ansvar för de åtaganden och förpliktelser som bolaget har. Skattemässigt så deklarerar ägarna för bolagets inkomster medan bolaget självt svarar för moms, fastighetsskatt och arbetsgivareavgifter. Finessen med ett kommanditbolag är att det endast är en av delägarna som behöver vara obegränsat ansvarig medan resten av delägarna kan ha ett ansvar som begränsas till satsat kapital.

Aktiebolag är självständiga juridiska personer som även är skattesubjekt. Ägarna riskerar här endast sitt aktiekapital.

Vid enmansföretag är enskild firma det enklaste, men ur risksynpunkt är aktiebolag att föredra. Om det är två eller flera som driver verksamhet som inte är alltför omfattande så räcker det med enkelt bolag annars bör man ha aktiebolag. Vid ett generationsskifte så beror det på hur mycket överlåtaren vill ha ut för de lösa tillgångarna vad det gäller bästa företagsform. Om lösöret är lågt bokfört så kan man i ett aktiebolag sälja ut tillgångarna till verkligt värde och endast skatta med 28 % och sedan ta ut vinsten som lågbeskattat kapital under ett antal år.

Vad det gäller skatt på uttag är det vinsten i företaget som beskattas hos ägaren vid enskild firma, enkelt bolag, handelsbolag och kommanditbolag. I ett aktiebolag sker uttagen antingen som lön eller utdelning. Bolaget betalar skatt och arbetsgivareavgifter. Utdelning beskattas som vinst hos bolaget och inkomst av kapital hos ägaren.

SUMMARY

Agriculture companies could be in different company forms. There are various rules between different company forms.

The company forms that you have in agriculture are private firm, private firm with more than one owner, trading company, limited partnership and limited company. The questions that I had was the following: What is the best company form to a agricultural company, which meaning does the company form have in a change of generation and what are the taxes on the money the owner takes out of the company in different company forms.

If you take a look on the taxes where is nearly neutrality between the company forms. In private firms, trading company and limited company the owner has the possibility to take interest which is based on the owner's capital. They also have the possibility to equalize incomes between different years by the use of tax funds.

In a private firm and in a private firm with more than one owner it is the owner who has the personally responsible for the firm's agreements and liabilities. The owner is the tax subject. A trading company and a limited partnership is a juridical person but the owners still have the personally responsibility for the company's liabilities and agreements. In a trading company and a limited partnership it is the company which have to account for the VAT, the house tax and employer's contribution but the owners have to declare the profit in the company. In a limited partnership there are two types of owners: Limited partners whose liability is limited to the capital they have provided and there also is at least one general partner whose liability is unlimited.

A limited company is a juridical person. It is a tax subject. The owners only have the responsibility of the capital they have provided.

In a one man company the private firm is the easiest, but to eliminate the risk the limited company is to prefer. If there is more than one person in a company which is not to big they could have a private firm with more than one owner. If the company is more extensive it is better to have a limited company. In a change of generation it depends of how much the older generation want to get paid for the assets to find out the best company form. If the assets are low entered it is possible in a limited company to sell the assets to the real value and only pay tax with 28 %. After that the older generation could take out the profit as low-taxed capital during a couple of years.

Concerning tax on the money the owner takes out of the company it is the company's profit that the owner had to pay tax for in a private firm, a private firm with more than one owner, trading company and limited partnership. In a limited company the money that the owner takes out becomes salary or dividend. The limited company pay's the tax and employers contribution. The dividend is taxed as profit as the company and income of capital to the owner.

INLEDNING

BAKGRUND

Lantbruksföretag kan förekomma i ett antal olika företagsformer. Beroende på vilken slags företagsform som man har är det ett antal olika regler som gäller såväl skatterättsliga som civilrättsliga. Det är viktigt att ha rätt företagsform för att kunna uppnå optimala effekter i det enskilda företaget.

SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Syftet med uppsatsen är att ge en ledtråd om val av företagsformer för lantbruksföretag, företagsformer vid generationsskifte och skatt på ägarens egna uttag vid olika företagsformer och försöka besvara nedanstående frågeställningar.

De frågeställningar som jag har är följande:

- Vilket är den bästa företagsformen för lantbruksföretag?
- Vilken betydelse har företagsformen vid ett generationsskifte?
- Vilken skatt blir det på ägarens egna uttag vid olika företagsformer?

AVGRÄNSNING

Med lantbruksföretag avser jag ett heltidsföretag där ägaren har hela sin utkomst från företaget. Beträffande företagsformerna har jag inriktat mig på de företagsformer som vanligen förekommer för lantbruksföretag. Därför finns inte stiftelser eller ideella föreningar med i detta arbete. Dock tar jag helt kortfattat upp ekonomiska föreningar vilket förr var en samverkansform som användes för sambruksföreningar.

LITTERATURSTUDIE

FÖRETAGSFORMER

De olika företagsformer som finns är enskild firma, enkelt bolag, handelsbolag, kommanditbolag, aktiebolag samt ekonomisk förening (Roos 1995).

Enskild firma

Enskild firma avser alltid en fysisk person. Det innebär alltså att det är ägaren som deklarerar eventuella överskott, enskild firma är inget eget skattesubjekt. En följd av detta är att den som har enskild firma inte tar ut lön i vanlig mening. Detta då den som har den enskilda firman skall deklarerar för företagets vinst vilket medför att även om näringsidkaren inte tagit ut några medel ur företaget så måste vederbörande ändå ta upp det överskott som företaget har gett (Lundén, Enskild firma, 2005).

På inkomst av näringsverksamhet skall det förutom skatt även betalas egenavgifter vilka uppgår till cirka 31 % av inkomst av näringsverksamhet. Den exakta procentsatsen beror på huruvida den skattskyldige har karensdagar i sjukförsäkringen (Lodin m.fl., 2007). Sjukförsäkringsavgiften minskar ju fler karensdagar som den skattskyldige har (Rabe 2005).

I resultatreglerande syfte kan enskilda näringsidkare använda sig av periodiseringsfond, expansionsmedel samt räntefördelning. Periodiseringsfond fungerar så att näringsidkaren kan avsätta max 30 % av inkomsten före vissa skattemässiga avdrag och justeringar men efter återföring av tidigare års periodiseringsfonder. Periodiseringsfonden är endast en bokslutsteknisk åtgärd så det handlar inte om några fysiska pengar som hanteras. Detsamma gäller expansionsmedel vilket är en avsättning för framtida investeringar på vilken det endast betalas 28 % i skatt. När expansionsfonden återförs så läggs den summa som återförts till den skattskyldiges inkomst och de 28 % i skatt som betalats tidigare får den skattskyldige åter. Räntefördelning innebär att näringsidkaren får en viss ränta på sitt i företaget insatta kapital. Underlaget till räntefördelningen beräknas med utgångspunkt från det egna kapitalet i företaget på en särskild blankett N6. Om räntefördelning har gjorts så innebär det att inkomsten av näringsverksamhet minskas med det belopp som har räntefördelats och samma belopp kommer som inkomst av kapital och beskattas då endast med 30 % (Lodin m.fl., 2007, Inkomstskattelagen 30 kap, 33 kap, 34 kap).

Vad det gäller det personliga ansvaret är det obegränsat i en enskild firma. Detta eftersom den enskilda firman inte är en juridisk person utan alla förpliktelser som den enskilda firman har anses vara ägarens personliga ansvar. Alla avtal som ingås av en enskild firma träffas av firmans ägare och det är hans personnummer som är firmans organisationsnummer. Detta innebär alltså att om det finns anställda i den enskilda

firman så är det ägaren personligen som är personligen ansvarig vad det gäller löner, försäkringar etc. samt har personligt ansvar för att arbetsgivareavgifter och skatter för anställda blir redovisade och inbetalda. Momsredovisningen i en enskild firma sker genom ägarens personnummer och inbetalningen av momsen sker via ägarens skattekonto (Lundén, Enskild firma, 2005).

Enkelt bolag

Enkla bolag är den enklaste formen av ekonomiskt samarbete. De uppstår genom att två eller flera ingår ett avtal om samarbete (Roos 1995). Enkla bolag kan bedrivas av såväl fysiska som juridiska personer. Enkla bolag är inga självständiga skattesubjekt utan varje delägare tar upp sin del av inkomsten från bolaget. Dock kan man i ett enkelt bolag ha så kallad representantredovisning av moms, arbetsgivareavgifter samt skatt för anställda. Detta sker genom att en representant registreras in hos skatteverket som ansvarig för redovisningen och tilldelas då ett särskilt organisationsnummer och ett skattekonto (Lundén, Enskild firma, 2005).

Även om bolaget har representantredovisning så är den som ansvarar för redovisningen endast skattskyldig för sin del av moms, arbetsgivareavgifter och skatt för anställda eftersom varje delägare i bolaget är skattskyldig för sin del. Detta gäller även deklaration av inkomster från bolaget där varje delägare deklarerar för sin del. Då det enkla bolaget inte är någon juridisk person så kan det inte ha F-skattsedel utan det är varje delägare som själv har detta. I det fall att den som är representantansvarig inte deklarerar eller betalar in moms, arbetsgivareavgifter och skatter för anställda så är det de enskilda bolagsmännen som kommer att uppmanas att deklarerar och betala, detta då ett enkelt bolag inte kan restföras hos kronofogdemyndigheten (<http://skatteverket.se>, 2008-04-06).

Enkla bolag är inga självständiga rättssubjekt och därför kan de inte äga några tillgångar, låna pengar eller själv föra talan i domstol. Varje delägare i det enkla bolaget äger sin del av tillgångarna och svarar för sin del av skulderna. Den som är delägare i ett enkelt bolag har alltså ett personligt ansvar motsvarande sin del av skulder och förpliktelser. Vilka inbördes rättigheter och skyldigheter som bolagsmännen har regleras genom avtal dem emellan. Om det inte finns några avtal så får åtgärder som berör bolaget endast vidtas om samtliga bolagsmän samtycker. Vid avtal mellan bolaget och tredje man så är det endast de bolagsmän som har deltagit i avtalet som blir ansvariga gentemot tredje man (skatteverkets hemsida).

Vid deklarationen så gör varje bolagsman individuellt de avsättningar som kan vara aktuella som exempelvis periodiseringsfond, expansionsmedel samt räntefördelning (Lundén, Enskild firma, 2007).

Handelsbolag

Ett handelsbolag föreligger när två eller flera personer har avtalat om att gemensamt bedriva verksamhet i bolagsform och bolaget är registrerat hos bolagsverket. Handelsbolag kan ägas både av fysiska och juridiska personer. Handelsbolaget självt är en juridisk person vilket innebär att det kan ingå avtal, äga egendom, låna pengar och ha anställda. Ett handelsbolag är dock inte ett eget skattesubjekt utan det är bolagets delägare som deklarerar och betalar skatt för bolagets verksamhet. Handelsbolaget är

däremot ett skattesubjekt beträffande moms, fastighetsskatt och sociala avgifter för anställda (Lundén, Handelsbolag, 2006).

På delägarnivå kan man i ett handelsbolag använda sig av periodiseringsfond, expansionsmedel och räntefördelning enligt samma regler som för enskild firma, detta gäller dock fullt ut endast för delägare som är fysiska personer. Juridiska personer som är delägare i ett handelsbolag kan ej använda sig av räntefördelning då detta endast gäller fysiska personer (Lundén, Handelsbolag, 2006).

I ett handelsbolag är delägarna primärt, solidariskt och obegränsat ansvariga för bolagets skulder. Det primära ansvaret innebär att en fordringsägare kan kräva vilken av delägarna som han vill på hela skulden utan att först behöva rikta något krav gentemot bolaget. Solidariskt ansvar innebär att en delägare som betalat en skuld för bolagets räkning i första hand måste kräva bolaget på sina utlägg men när bolaget har avvecklats kan vederbörande kräva de andra delägarna på deras del av skulden, i bolagsavtalet kan man dock reglera hur den delägare som har betalat får kräva de andra bolagsmännen även utan att bolaget avvecklas. Vad det beträffar det obegränsade ansvaret så innebär det att det belopp som delägaren ansvarar för i praktiken kan vara hur stort som helst. Bolagsmännen ansvarar här med sina privata tillgångar (Lundén, handelsbolag, 2006).

Kommanditbolag

Kommanditbolag är en form av handelsbolag. I stort sett samma regler som gäller för handelsbolag gäller också för kommanditbolag. Den stora skillnaden mellan kommanditbolag och handelsbolag är att i ett kommanditbolag är det inte alla delägare som är obegränsat ansvariga. I ett kommanditbolag har man två sorters delägare, komplementärer och kommanditdelägare. Den som är komplementär är obegränsat ansvarig för kommanditbolagets förpliktelser precis som den som är delägare i ett vanligt handelsbolag. Kommanditdelägare har ett visst insatskapital inregistrerat i handelsregistret som maximalt ansvarsbelopp och den som är kommanditdelägare kan aldrig bli ansvarig för mera än sitt insatskapital. Minst en av delägarna i ett kommanditbolag måste vara komplementär (Lundén, Handelsbolag, 2006).

Aktiebolag

I ett aktiebolag finns det en eller flera delägare. Ägarna till bolaget har satsat en viss summa i bolaget. Genom detta äger de aktier som i förhållande till satsat kapital motsvarar en viss ägareandel i bolaget. Det av delägarna satsade kapitalet kan vara i form av kontanter eller annan egendom som är till nytta för verksamheten. Om det är annan egendom än kontanter så skall värdering ske av revisor och sådan egendom kallas för apportegendom. I ett aktiebolag har delägarna inflytande i förhållande till antal aktier som respektive delägare innehar. (<http://foretagsguiden.nutek.se>, 2008-04-07).

Det finns två typer av aktiebolag, publika och privata. I ett publikt aktiebolag krävs det ett aktiekapital på minst 500 000 kronor medan det i ett privat aktiebolag krävs ett kapital på lägst 100 000 kronor (<http://bolagsverket.se>, 2008-04-07) Det är bara publika aktiebolag som får sprida sina aktier till allmänheten, därför är alla börsbolag publika. Vad det gäller de privata aktiebolagen är de nästan alltid så kallade fåmansbolag. Det finns särskilda skatteregler för fåmansbolag för att reglera transaktioner mellan bolaget

och ägarna i sådana fall där bolaget kontrolleras av fyra eller färre personer (Lundén, Aktiebolag, 2006).

Fåmansbolagsreglerna innebär att det finns begränsningar på hur stor del av vinsten som kan tas ut som utdelning, detta för att beskattningen är lägre på utdelning än på lön. Fåmansbolagsreglerna innebär även att halva vinsten vid försäljning av ett fåmansbolag skall beskattas som inkomst av tjänst (Lodin m.fl., 2007).

Aktiebolaget är en juridisk person som är ett eget skattesubjekt. Den skatt som bolaget betalar på sin vinst är 28 %. Även ett aktiebolag har möjlighet att använda sig av periodiseringsfonder för att jämna ut resultatet mellan olika år. Periodiseringsfonder är dock något mindre fördelaktiga för aktiebolag eftersom de måste betala en skatt, benämnd som schablonintäkt med viss procent på den summa som de har avsatta i periodiseringsfonder vidare så kan ett aktiebolag endast sätta av 25 % av inkomsten i en periodiseringsfond (Lodin m.fl., 2007, Inkomstskattelagen 30 kap, 65 kap 14§).

Ägarna har inget personligt ansvar för aktiebolagets skulder. Bolaget ansvarar själv för sina förpliktelser så det enda som ägarna kan förlora är sitt satsade kapital. Det finns i ett aktiebolag en skarpt avskild gräns mellan bolagets ekonomi och ägarnas ekonomi. Dock är det vanligt att banker när de skall låna ut pengar till ett aktiebolag kräver borgen av bolagets ägare. För den som är styrelseledamot i ett aktiebolag finns det dessutom ett personligt ansvar för att bolagets skatter och avgifter blir betalda. Om bolaget går med förlust och mera än halva aktiekapitalet är förbrukat är styrelsen skyldig att upprätta en kontrollbalansräkning och om den fortfarande visar att det inte finns täckning för aktiekapitalet så måste antingen tillskott av nytt kapital ske eller så måste bolaget gå i likvidation. Om man som styrelseledamot låter bolaget fortsätta utan att återställa kapitalet så blir styrelsen personligen ansvarig för de förluster som uppstått efter den tidpunkt när bolaget borde ha begärts i likvidation (Lundén, Aktiebolag, 2006).

Ekonomiska föreningar

En ekonomisk förening har många likheter med aktiebolag då båda är juridiska personer som är egna skattesubjekt. I båda företagsformerna betalar man skatt med 28 % på vinsten. Den stora skillnaden är att i en ekonomisk förening har varje medlem endast en röst oavsett hur stort insatskapital som vederbörande har. Det krävs minst tre medlemmar i en ekonomisk förening (Lundén, 2002).

Generationsskifte

Vid ett generationsskifte kan företagets tillgångar överlåtas till den som skall ta över företaget antingen genom köp, gåva eller som blandat fäng. Det senare innebär att ett visst vederlag motsvarande en del av egendomens värde erläggs medan resten är gåva. Det är endast beträffande lös egendom som blandade fäng kan förekomma rent skatterättsligt. För fastigheter gäller huvudsaklighetsprincipen vilket innebär att fastighetsöverlåtelser antingen ses som köp eller gåva (Carlsson m.fl., 1999).

Vid överlåtelse av lös egendom genom ett blandat fäng innebär det att om inventarier, djur och lager överläts till ett pris som understiger det bokförda värdet så anses det att

överlåtelsen skett till ett pris motsvarande bokfört värde vilket innebär att överlåtaren inte behöver betala någon skatt på vederlaget medan förvärvaren tar över överlåtaren skattemässiga värden. Detta gäller under förutsättning att överlåtelsen avser hel verksamhet eller en verksamhetsgren enligt de så kallade underprisreglerna (Inkomstskattelagen 23 kap). Om överlåtelsen avser aktier vilka överlåts till ett pris som understiger marknadsvärdet så är det delningsprincipen som gäller vilket innebär att de aktier som anses överlåtna genom vederlag skall kapitalvinstbeskattas hos överlåtaren. För förvärvaren gäller att för de aktier som anses erhållna genom gåva övertas överlåtarens anskaffningsvärden medan de aktier som förvärvats genom köp får det anskaffningsvärde som faktiskt betalats för dem (Lodin m.fl., 2007).

Vid överlåtelse av fastighet gäller som tidigare nämnts huvudsaklighetsprincipen vilket innebär att om fastigheten överlåts för ett vederlag som understiger taxeringsvärdet så klassificeras det som gåva. Om vederlaget överstiger taxeringsvärdet så ses det som köp. Vad det gäller stämpelskatten på fastighetsöverlåtelser så gäller att om vederlaget understiger 85 % av taxeringsvärdet så utgår ingen stämpelskatt. Om fastighetsöverlåtelsen klassificeras som gåva så utgår ingen skatt på överlåtelsen för överlåtaren och förvärvaren övertar överlåtarens anskaffningsvärden (Carlsson m.fl., 1999).

Vid ett generationsskifte har det stor betydelse vilken företagsform som man har. Detta med tanke på de skattemässiga konsekvenserna. Vid enskild firma är en överlåtelse rent civilrättsligt att betrakta som en överlåtelse av varje tillgång i verksamheten var för sig. En vanlig överlåtelseform är genom gåva. Vid handelsbolag överlåts en andel i handelsbolaget antingen genom gåva eller mot vederlag. Om vederlaget understiger andelens marknadsvärde så skall den del som anses utgöra försäljning kapitalvinstbeskattas medan resten ses som gåva. I princip gäller samma sak vid överlåtelse av aktiebolag (<http://www.swedbank.se>, 2008-04-13).

Vid ett generationsskifte som sker genom ett benefikt förvärv kan sparad räntefördelning, periodiseringsfonder och expansionsfond överföras till gävtogaren om vissa villkor är uppfyllda. Att förvärvet är benefikt innebär att det skall vara fråga om antingen gåva, arv, testamente eller bodelning. De villkor som skall vara uppfyllda är att

1. överlåtelsen skall avse en enskild näringsverksamhet, en verksamhetsgren eller en ideell andel av en näringsverksamhet
2. den som är övertagare skall vara en obegränsat skattskyldig fysisk person
3. förvärvet skall vara benefikt

Vid övertagande av periodiseringsfond och expansionsfond gäller utöver ovanstående tre punkter att

4. övertagaren vid arv eller testamente skall avge en skriftlig förklaring om övertagandet alternativt att parterna vid gåva eller bodelning skall träffa ett skriftligt avtal om övertagandet,
5. mottagaren skall överta nettotillgångar som minst uppgår till ett belopp som motsvarar den övertagna fonden eller delen av fonden om det avser periodiseringsfond och minst 72 % av fondens värde om det avser expansionsfond
6. de tillgångar som tas över skall vara reelltillgångar

Möjligheten att överta sparad räntefördelning, periodiseringsfond och expansionsfond kan underlätta ett generationsskifte (Nilsson och Rydin, Skattenytt 2005, Inkomstskattelagen 30 kap 11-14§, 33 kap 7a§, 34 kap 18-23§).

MATERIAL OCH METOD

Förutom litteratursökning har intervju gjorts med Bengt Jönsson LRF Konsult i Skurup vilket redovisas i sin helhet i bilaga. Intervjun omfattar både företagsformer rent generellt samt företagsformer i samband med generationsskifte. Jag har delat upp intervjuvarerna i en del för företagsformer och en del för generationsskifte.

FÖRETAGSFORMER

De vanligaste företagsformerna för lantbruksföretag är enskild firma, enkelt bolag och aktiebolag. Vad det gäller den sistnämnda företagsformen så är det till nästan 100 % fråga om rena driftsbolag, det vill säga att man har vanligtvis djur, inventarier, insatser i ekonomiska föreningar och checkkrediten i bolaget medan fastigheten ligger i företagarens enskilda firma. Att det är så beror på att juridiska personer har väldigt svårt att få förvärvstillstånd för jordbruksfastigheter. Därför är det ytterst sällsynt med renodlade jordbruksaktiebolag.

Företagsbeskattningen är numera nästan neutral genom att de som har enskilda firmor, enkla bolag och handelsbolag kan sätta av till periodiseringsfonder och expansionsmedel samt göra räntefördelning. Om det är företag som genererar bra resultat så kan det dock skattemässigt vara en fördel med aktiebolag för att där samla upparbetade vinster. Dessa kan sedan ägaren plocka ut ur bolaget som utdelning vilken bara beskattas med 20 %. Här finns dock spärregler för hur mycket som kan tas ut som lågbeskattad utdelning men alla fåmansaktiebolag kan ta ut två basbelopp i utdelning under förutsättning att bolaget har ett sådant resultat att detta är möjligt. Det skall dock poängteras att dessa pengar blir dubbelbeskattade genom att bolaget först betalar 28 % i bolagsskatt på vinsten. Den totala skatten blir således 42,4 % vilket dock är lägre än om uttaget sker som en lön eftersom bolaget då skall betala sociala avgifter och skatt för den anställde.

Den stora fördelen annars med aktiebolag är att ägarens personliga risktagande minskar. Dock skall det poängteras att bankerna ofta kräver personlig säkerhet om inte företaget har väldigt stora tillgångar i driftsbolaget i förhållande till det belopp som bolaget skall låna. Detta eftersom de förmånsrättsregler som gäller numera inte ger full täckning på företagsinteckningar. Vidare är det ju så att eftersom fastigheten nästan alltid ligger utanför bolaget så har ägaren fullt ansvar för fastighetslånen.

Här finns det dock en intressant lösning för de som skall investera i byggnader för animalieproduktion vilket går till så att en avstyckning görs av en tomt att bebygga för djurproduktionen och sedan köper aktiebolaget tomten och bygger ett stall på den. Vanligtvis kan banken då gå med på att låna ut merparten av pengarna till byggnaden med tomten och den blivande byggnaden som säkerhet och på så vis har fastighetsägaren minimerat sin risk.

En nackdel med aktiebolag är att administrationen är något större än i en enskild firma eller ett enkelt bolag. Det krävs vidare godkänd revisor i aktiebolag. Här skall dock inflikas att revisionsplikten förmodligen kommer att slopas för mindre aktiebolag enligt ett förslag som just nu är ute på remiss liksom att reglerna för företagsinteckning kommer att ändras.

GENERATIONSSKIFTE

Som framgår av föregående avsnitt så är de vanligaste företagsformerna inom lantbruk enskild firma, enkelt bolag och aktiebolag. För samtliga av dessa företagsformer gäller att ett generationsskifte om det skall genomföras kan ske genom gåva, köp eller, vilket är vanligt, som ett blandat fång.

I ett aktiebolag har man vanligen själva jordbruksfastigheten utanför bolaget vilket innebär att överlåtelsen av den sker på samma sätt som i enskild firma. Här är det helhetsprincipen som gäller vilket innebär att om vederlaget understiger taxeringsvärdet så ses överlåtelsen i sin helhet som en gåva och vid ett vederlag över taxeringsvärdet klassificeras det som ett köp. Om vederlaget är mera än 85 % av taxeringsvärdet skall stämpelskatt utgå trots att överlåtelsen ses som en gåva skatterättsligt. Vid en gåva av en jordbruksfastighet övertar gåvotagaren de värden beträffande avskrivningar av byggnader och markanläggningar som överlåtaren har vid gåvotillfället. Gåvotagaren övertar även det anskaffningsvärde och de förbättringskostnader på fastigheten som givaren har. Detta innebär att om gåvotagaren senare skall sälja fastigheten så blir omkostnadsbeloppet detsamma som givaren hade.

Om överlåtelsen av fastigheten sker genom ett köp så innebär det att köpeskillingen blir det anskaffningsvärde som köparen kan tillgodoräkna sig vid en framtida försäljning. Köparen får nya avskrivningsunderlag på byggnaderna.

Vad det gäller den lösa egendomen så är det vanligast i enskild firma att den som skall överta företaget köper djur, lager och maskiner för det bokförda värdet. Detta innebär att överlåtaren inte behöver betala någon skatt på överlåtelsen då det bokförda värdet är den summa som är skattefri.

Överlåtelsen kan även ske som en ren gåva och om det gäller hela verksamheten så kan även sparad räntefördelning, periodiseringsfonder och expansionsfond ingå. Att kunna överta sparad räntefördelning är en stor fördel för den som skall ta över medan övertagen periodiseringsfond och expansionsfond snarast är en nackdel för övertagaren och en fördel för överlåtaren som då slipper att skatta fram fonderna vid avvecklingen. Ett sätt att överlåta sparad räntefördelning om överlåtaren vill ha betalt för en del av sina tillgångar är att först sälja en del av tillgångarna till den som skall ta över och sedan i steg två ge resten som gåva varvid hela den sparade räntefördelningen kan tas över.

Om verksamheten har bedrivits i aktiebolagsform så kan överlåtelsen ske antingen genom att den som skall ta över köper aktierna i bolaget eller får dem som gåva. Ett

annat sätt är att övertagaren köper inkråmet i bolaget och sedan har överlåtaren kvar ett bolag som bara innehåller en summa pengar vilka vederbörande kan ta ut antingen som lön eller lågbeskattad utdelning under ett antal år.

Om övertagandet av aktierna skall ske genom köp så blir hela den summa som överlåtaren erhåller minus anskaffningsvärdet skattepliktig inkomst. Vanligen är anskaffningsvärdet endast de 100 000:- som satsats i aktiekapital vid bolagets bildande. Om man väljer att sälja aktierna för ett belopp som motsvarar överlåtarens anskaffningsvärde är risken stor att det ses som ett blandat fång då bolaget förmodligen är mycket mera värt. Det ses då som att förvärvaren har köpt en mindre del av aktierna och fått resten som gåva vilket innebär att överlåtaren endast kan tillgodoräkna sig så stor del av anskaffningsvärdet som det anses att köpet utgör av aktiernas totala värde.

DISKUSSION

Det finns såväl för- som nackdelar med de olika företagsformerna. Skattemässigt har man i stor utsträckning lyckats uppnå neutralitet mellan de olika formerna av företag. När det gäller enskild firma och enkelt bolag så är det i princip samma företagsform förutom att den enskilda firman består av en person medan det i ett enkelt bolag finns minst två delägare. Båda dessa företagsformer har det gemensamt att de inte kräver så stor administration. Här finns inte heller något kapitalkrav.

Eftersom de inte är några självständiga subjekt vare sig ur skattehänseende eller civilrättsligt är det ägaren som personligen ansvarar för både skatter och andra förpliktelser och åtaganden. Det är i enskild firma ägarens personnummer som är företagets organisationsnummer. I ett enkelt bolag kan man få ett särskilt organisationsnummer för redovisning av moms och eventuella arbetsgivareavgifter för anställda men delägarna har ändå fortfarande ett personligt ansvar för att skatter och avgifter blir betalda. Det är väl detta som är den största nackdelen med enskild firma och enkelt bolag att det personliga risktagandet blir i princip obegränsat.

Beträffande handelsbolag och kommanditbolag så är det företagsformer som är något slags hybrider mellan enkelt bolag och aktiebolag. Detta då handelsbolag och kommanditbolag har egna organisationsnummer och är självständiga juridiska personer som kan ingå avtal, äga egendom och låna pengar. Ur skattehänseende är dock inte dessa företagsformer några egna skattesubjekt utan inkomsterna deklarerar på delägarnivå. Dock är handelsbolag och kommanditbolag skattesubjekt när det gäller moms, fastighetsskatt och arbetsgivareavgifter.

Även om handelsbolag och kommanditbolag är juridiska personer så har delägarna personligt ansvar för alla åtaganden och förpliktelser. I kommanditbolag är ansvaret dock begränsat för alla delägare utom den eller de som är komplementärer. Detta innebär att risktagandet i ett handelsbolag i likhet med vad som är fallet med enskild firma och enkelt bolag är obegränsat.

Eftersom reglerna kring handelsbolag dessutom förefaller att vara ganska så komplicerade så kan jag inte se något motiv för att ha denna företagsform då det kan gå lika bra med ett enkelt bolag. Kommanditbolag kan däremot vara intressant sett ur risksynpunkt då det endast behöver vara en delägare som har obegränsat ansvar. Eftersom det inte finns några krav på kapitaltäckning i handelsbolag och kommanditbolag så kan kommanditbolaget sett ur den synpunkten vara ett intressant alternativ till ett aktiebolag.

Aktiebolag är juridiska personer som är självständiga skattesubjekt. Delägarnas ansvar är här begränsat till det kapital som de har satsat i bolaget. Detta är en stor fördel ur risksynpunkt. Dock har de som sitter i styrelsen ett ansvar för att se till att skatter och avgifter blir betalda. De som sitter i styrelsen har även ett ansvar beträffande det kapitaltäckningskrav som finns för aktiebolag. Det kan därför konstateras att det är stor skillnad att vara delägare i ett aktiebolag och att sitta med i dess styrelse.

I aktiebolag krävs det för närvarande godkänd revisor som skall granska bolagets räkenskaper. Dessutom är administrationen större i ett aktiebolag än i exempelvis enskild firma. Det krävs även ett aktiekapital om minst 100 000:- i ett aktiebolag.

Ekonomisk förening har stora likheter med aktiebolag men med den stora skillnaden att varje medlem endast har en röst. Detta innebär att det insatskapital som den enskilde medlemmen har inte påverkar röstetalet till skillnad från aktiebolag där man erhåller röster i förhållande till satsat kapital.

Vad det gäller generationsskifte så blir enskild firma nästan alltid inblandad om det finns en jordbruksfastighet med i bilden eftersom det är mycket sällsynt med aktiebolag som ägare av jordbruksmark. När det gäller lös egendom som djur, inventarier etc. så kan en mängd olika företagsformer vara aktuella. I enskild firma kan man om generationsskiftet sker genom benefikt fånga över sparad räntefördelning, periodiseringsfonder och expansionsfond. Detta kan vara en stor fördel för båda parter.

Om tillgångarna finns i ett aktiebolag så kan den som skall ta över antingen köpa ut tillgångarna ur bolaget eller ta över aktierna. Om det är tänkt att överlåtelsen skall ske som en gåva är alternativet att ta över aktierna det bästa men om det skall ske via ett köp kan det vara bättre att köpa ut tillgångarna ur bolaget och sedan kan överlåtaren ta ut pengarna ur bolaget som lön eller utdelning.

Mina slutsatser blir följande:

- Vilket som är den bästa företagsformen beror på vilka förutsättningar som gäller. Om det är ett enmansföretag så är det enklaste att ha enskild firma men sett ur risksynpunkt så är aktiebolag att föredra. Om det är två eller flera som skall bedriva verksamhet så är enkelt bolag att föredra om de inte vill ha någon omfattande administration och ej skall satsa något större kapital. Ur risksynpunkt är dock aktiebolaget att föredra. Handelsbolag kan inte anses vara något intressant alternativ.
- Vid ett generationsskifte ger den enskilda firman möjlighet att ta över sparad räntefördelning och fonder men ett aktiebolag ger möjlighet till att betala ersättning utöver tillgångarnas bokförda värde utan att skatten blir mera än 28 % och sedan kan överlåtaren ta ut vinsten under ett antal år som lågbeskattad utdelning. Även vid en ren gåva utan vederlag är aktiebolaget intressant då den som skall ta över helt enkelt tar över aktierna i bolaget. Vid blandade fång är däremot enskild firma att föredra.
- När det gäller företagarens egna uttag så beskattas det i princip på samma sätt i enskild firma, enkelt bolag, handelsbolag och kommanditbolag. I alla de här fallen är det inte uttaget i sig som beskattas utan det är vinsten i företaget som man betalar skatt för och på denna vinst betalar man även egenavgifter. I ett aktiebolag är det däremot mera renodlat så att ett uttag blir alltid antingen lön eller utdelning. Om det är lön betalar bolaget arbetsgivareavgifter och drar skatt på lönen. Om det är utdelning beskattas den med 20 % om det är inom de gränobelopp som finns för fåmansbolag.

Tre typexempel på lantbruksföretag

1. Gården A är en större växtodlingsgård. Den ägs av makarna Sten och Ulla som är 62 respektive 60 år gamla. De har ägt och brukat gården i närmare 40 år och har en mycket låg skuldsättning vilket således innebär att de har ett stort eget kapital. Ulla har dessutom en ansevärd privat förmögenhet. Sven driver företaget som enskild firma medan Ulla har arbete utanför gården. Då lönsamheten har varit låg under de senaste åren har de en stor sparad räntefördelning. De har en son, Anders 35 år som vill ta över företaget. Anders har för närvarande en välavlönad anställning och har för avsikt att fortsätta med denna. Han och hans familj bor i en villa tre km från gården och har för avsikt att bo kvar där.

I det här fallet kan det konstateras att det inte finns någon anledning för Sven att ändra företagsform då han inte bedriver något riskfyllt företagande och ej har stora vinster att deklarerat. Sett ur generationskiftessynpunkt så är den bästa lösningen här att Anders får hela företaget inklusive fastigheten som gåva. Han kan då ta över den stora sparade räntefördelningen som Sven har. Eftersom Anders inte har några syskon som skall kompenseras behövs ingen nyupplåning för eventuell kompensation ske. Detta innebär att Anders kommer att ha ett ganska bra räntefördelningsunderlag så att han med hjälp av egen plus sparad räntefördelning som han övertagit kan ta ut eventuellt överskott från företaget till 30 % skatt. Därför finns det ingen anledning för Anders att gå över till någon annan företagsform sett ur ett rent skatteperspektiv. Inte heller sett ur risksynpunkt finns det behov av någon annan företagsform utan rekommendationen blir att fortsätta med enskild firma även efter ett generationsskifte.

2. Gården B bedriver en mycket omfattande mjölkproduktion. Den ägs och brukas av makarna Per och Anna som driver företaget som ett enkelt bolag. De är 54 respektive 51 år gamla. De bedriver produktionen mycket effektivt och har en bra lönsamhet. Utöver dem själva har de två heltidsanställda i företaget. Det egna kapitalet är lågt och de har ingen sparad räntefördelning då deras räntefördelningsunderlag är lågt och den lilla räntefördelning som de har utnyttjas varje år. De deklarerar stora inkomster och betalar mycket skatt. De betalar in stora belopp varje år på pensionsförsäkringar, dels för avdragets skull men även för att ha bra pensioner. Deras dotter Maria som är 25 år och går andra året på lantmästarkursen vill ta över företaget, hon har två syskon som inte alls är intresserade av lantbruk. Per och Anna planerar i samråd med Maria att utöka mjölkproduktionen ytterligare genom att bygga nytt stall och använda de gamla stallen för ungdjur och sinkor.

Här skulle det vara lämpligt att lägga in själva jordbruksdriften i ett aktiebolag för att få ned beskattningen av vinsten till 28 % och kunna konsolidera företaget. Vid den framtida investeringen i ett nytt kostall är en möjlig lösning att lägga den så att man kan göra en avstyckning av en tomt som man säljer till aktiebolaget som sedan bygger stallen. Förutsättningarna är då goda att banken går med på att låna ut merparten av pengarna till stallbyggnaden med tomten och byggnaden

som säkerhet. Den personliga risken är då minimerad. Aktiebolaget kan överlåtas till Maria som en gåva. Då det egna kapitalet i aktiebolaget förmodligen inte uppgår till mycket mera än de 100 000:- som är lagstadgade som minsta kapital så behöver syskonen inte kompenseras med mera än omkring 33000: - vardera. Maria kan sedan under ett antal år bygga upp vinster i aktiebolaget medan föräldrarna fortsätter att äga själva fastigheten som de har utarrenderat till aktiebolaget. Om cirka 10-15 år när föräldrarna blir pensionärer kan de sälja fastigheten till Maria. Då föräldrarna har bra pensioner genom sina pensionsförsäkringar behöver de inte ha ut så stort kapital men om de säljer till ett pris som understiger marknadsvärdet måste man räkna med att kompensera syskonen.

3. Gården C bedriver svinproduktion i ganska nya stallar. Gården ägs och brukas av makarna John och Gunilla de är 61 respektive 60 år gamla. De har mycket god lönsamhet men har hela tiden deklarerat låga inkomster genom att göra överavskrivningar och utnyttja räntefördelning samt periodiseringsfonder maximalt. De har ingen sparad räntefördelning och samtliga inventarier är avskrivna långt under sitt verkliga värde. De har inga pensionsförsäkringar. Genom att gå in för en hög egenfinansiering har de låg skuldsättning trots att de under åren gjort stora investeringar i såväl byggnader som maskiner. Deras enda barn dottern Kajsa driver tillsammans med sin man en arrendegård i trakten. De är intresserade av att ta över gården C om fyra år när deras arrende går ut. Kajsa har redan fullständig uppsättning med inventarier och djur och är således endast intresserad av själva fastigheten.

Eftersom John och Gunilla under en följd av år har deklarerat för låga inkomster och har överutnyttjat avskrivningar står de inför att under närmaste åren deklarerera höga inkomster och betala mycket skatt under de få år som de har kvar som företagare. De bör bilda ett aktiebolag där de lägger in hela jordbruksdriften exklusive fastigheten. De kan då komma undan med 28 % skatt på vinsten och om fyra år säljer aktiebolaget ut inventariebeståndet och djurbesättningen på öppna marknaden till marknadsvärdet. John och Gunilla kan sedan under en följd av år plocka ut pengar ur bolaget som antingen lön eller utdelning. Fastigheten kan de överlåta till Kajsa för ett pris som understiger taxeringsvärdet med 85 %. Det blir då betraktat som gåva och de slipper reavinstbeskattning. Summan de får ut har de då utöver de pengar som finns i aktiebolaget.

REFERENSER

SKRIFTLIGA

Bolagsverket, hämtad 2008-04-07

http://bolagsverket.se/vill_du/starta_foretag/ab/index.html

Carlsson, M., 1999. *Generationsskiften och blandade fång*, Tredje upplagan, Norstedts Juridik AB, Stockholm

Lodin, S-O., Lindencrona, G., Melz, P., Silfverberg, C., 2007. *Inkomstskatt – en läro- och handbok i skatterätt*, Del1, Elfte upplagan, Studentlitteratur, Lund

Lodin, S-O., Lindencrona, G., Melz, P., Silfverberg, C., 2007. *Inkomstskatt – en läro- och handbok i skatterätt*, Del2, Elfte upplagan, Studentlitteratur, Lund

Lundén, B., 2006. *Aktiebolag*, Fjortonde upplagan, Björn Lundén Information AB, Näsviken

Lundén, B., 2002. *Ekonomiska föreningar*, Sjunde upplagan, Björn Lundén Information AB, Näsviken

Lundén, B., 2005. *Enskild firma*, Trettonde upplagan, Björn Lundén Information AB, Näsviken

Lundén, B., Svensson, U., 2006. *Handelsbolag*, Trettonde upplagan, Björn Lundén Information AB, Näsviken

Nilsson, P., Rydin, U., (2005), *Generationsskifte i enskild näringsverksamhet – särskilt om överföring av periodiseringsfonder och expansionsfonder m.m.*, SkatteNytt, nr 10, årgång 55, s. 588-600, SkatteNytt förlag AB, Uppsala

Nutek, hämtad 2008-04-07,

<http://foretagsguiden.nutek.se/sb/d/341>

<http://foretagsguiden.nutek.se/sb/d/341/a/1276>

<http://foretagsguiden.nutek.se/sb/d/341/a/1292>

<http://foretagsguiden.nutek.se/sb/d/341/a/1298>

Rabe, G., 2005. *Skattelagstiftning 05:2*, Norstedts Juridik AB, Stockholm

Roos C. M., 1995. *Företagsformer*, Femte reviderade upplagan, Rabén Prisma

Skatteverket, hämtad 2008-04-06,

<http://skatteverket.se/skatter/ovrigt/enklabolag.4.18e1b10334e8bc80005612.html>

Sveriges Rikes lag, Norstedts Juridik

Swedbank, hämtad 2008-04-13,
<http://www.swedbank.se/sst/inf/out/infOutWww1/0,,5540,00.html>

MUNTLIGA

Jönsson Bengt, Jur. Kand., LRF Konsult i Skurup april 2008

BILAGOR

Intervju med Jur. Kand. Bengt Jönsson LRF Konsult Skurup genomförd 2008-04-08. Bengt Jönsson är främst verksam inom områdena skatte- och bolagsrätt samt generationsskiften.

Vilken typ av företagsform är vanligast bland lantbruksföretag?

”Bland våra lantbrukskunder på Skurupskontoret förekommer det alla slags företagsformer utom stiftelser och ekonomiska föreningar men det absolut vanligaste är enskild firma och enkla bolag men vi har även en hel del aktiebolag. När det gäller aktiebolagen så är det fråga om rena driftsbolag där fastigheten ligger i ägarens enskilda firma. Driftsbolag innebär att man har verksamheten med djur, lager, inventarier, insatser i ekonomiska föreningar och checkkrediten i bolaget. Bolaget arrenderar alltså marken och oftast även ekonomibyggnaderna. Att man har den här konstruktionen beror på att det är väldigt svårt för juridiska personer att få förvärvstillstånd på jordbruksfastigheter. Det är därför sällsynt med aktiebolag som äger jordbruksfastigheter.”

Vilket är enligt din åsikt den bästa företagsformen för ett lantbruksföretag?

”Sett ur ett skatterättsligt perspektiv så kan det konstateras att beskattningen är nästan neutral när man gör en jämförelse mellan olika företagsformer. För de som har enskilda firmor och enkla bolag eller är delägare i handelsbolag eller kommanditbolag finns det möjlighet att göra räntefördelning vilket innebär att ägaren får ränta på sitt egna kapital. Det finns även möjlighet att sätta av till expansionsfond och resultatutjämningsfond. Gäller det företag med mycket god lönsamhet och litet eget kapital kan det vara bättre med ett aktiebolag för att samla upp arbetade vinster där. Detta eftersom både expansionsfond och räntefördelning förutsätter ett rejält eget kapital för att kunna ge någon större effekt. Bolaget betalar 28 % i skatt på vinsten och sedan kan ägaren plocka ut pengarna som utdelning som endast beskattas till 20 %. Det finns dock spärregler för hur mycket det går att ta ut som utdelning till den här låga procentsatsen i ett fåmansaktiebolag. För närvarande rör det sig om två basbelopp. Att bolaget är ett fåmansaktiebolag innebär att det kontrolleras av fyra eller färre personer. Det som tas ut som lön betalar bolaget arbetsgivareavgifter på.”

”Det som är den stora fördelen med aktiebolag är att ägaren endast riskerar sitt satsade kapital. Detta är dock en sanning med en viss modifikation eftersom bankerna ofta kräver att ägaren lämnar personlig borgen eller annan säkerhet för bolagets lån. Detta eftersom det alltid finns ett osäkerhetsmoment i en företagsinteckning, vidare så innebär nuvarande förmånsrättsregler att värdet av en företagsinteckning är begränsat. Eftersom fastigheten ligger utanför bolaget så blir dessutom alltid fastighetslånen personliga. För de som skall göra en större investering i byggnader för animalieproduktion innebär det att det blir väldigt stora personliga åtaganden. Här finns dock en som jag anser intressant lösning som ett par större svinproducenter har tillämpat i samband med större investeringar. Man har här löst det genom att stycka av en tomt för den tilltänkta stallbyggnaden och sålt tomten till driftsbolaget. Driftsbolaget har sedan byggt stallen

och banken har nöjt sig med att ägaren endast behövt gå i personlig borgen för en del av lånesumman medan resten ansetts täckas upp av det värde som bolaget har i tomt och byggnad. Ägaren har då minskat sin risk.”

”Nackdelen med aktiebolag är att administrationen är större och att det krävs minst godkänd revisor. Här är dock en ändring på gång eftersom det just nu finns ett förslag som är ute på remiss om slopad revisionsplikt för mindre aktiebolag”

Vilket är bästa företagsformen vid ett generationsskifte?

”När det gäller själva jordbruksfastigheten finns det vanligen inte något att välja på eftersom det är sällsynt med juridiska personer som ägare till jordbruksfastigheter. Här är det helhetsprincipen som gäller vilket innebär att om vederlaget är lägre än fastighetens taxeringsvärde så klassificeras det som gåva och så snart som vederlaget är högre än taxeringsvärdet så ses det som ett köp. Beträffande själva stämpelskatten som är 1,5 % av köpeskillingen så utgår det sådan om vederlaget är mera än 85 % av taxeringsvärdet året före det år som lagfart söks. Vid gåva av jordbruksfastighet så övertar gåvotagaren överlåtarens omkostnadsbelopp, det vill säga anskaffningsvärde och eventuella förbättringskostnader. Även avskrivningar på byggnader och markanläggningar övertas. Vid ett köp av jordbruksfastighet så får köparen nya avskrivningsunderlag på byggnaderna och köpeskillingen blir anskaffningsvärde som tillgodoräknas vid en framtida försäljning.”

”När det gäller den lösa egendomen så är det vanligt vid generationsskiften i enskild firma att den som skall ta över köper djur, lager och maskiner för det bokförda värdet. Detta gör man för att överlåtaren inte skall behöva betala någon skatt på överlåtelsen eftersom det bokförda värdet är detsamma som det belopp som är skattefritt för överlåtaren. Man kan även genomföra överlåtelsen som en ren gåva och är det hela verksamheten som överläts så kan även sparad räntefördelning, periodiseringsfonder och expansionsfonder ingå i överlåtelsen. Det är en stor fördel för den som skall ta över att kunna ta över även den sparade räntefördelningen. För överlåtaren är det en fördel att kunna föra över periodiseringsfonder och expansionsfonder på övertagaren, annars måste överlåtaren lösa upp fonderna och betala skatt på de återförda beloppen. Om det är så att överlåtaren vill ha betalt för sina tillgångar men ändå föra över sparad räntefördelning kan detta lösas genom ett tvåstegsförfarande där övertagaren först köper en del av egendomen och sedan i steg två får resten som gåva. På så sätt kan hela den sparade räntefördelningen föras över till övertagaren.”

”I det fall att verksamheten bedrivs i aktiebolagsform så kan överlåtelsen ske på ett antal olika sätt. Antingen genom att aktierna överläts eller att inkråmet i bolaget säljs till övertagaren. I det senare fallet har överlåtaren kvar ett bolag som endast innehåller en kassa. Dessa pengar kan plockas ut antingen som lön eller utdelning under ett antal år. Om man väljer att överläta aktierna så kan detta ske genom köp eller som gåva. Vid ett köp så blir hela den summa som överlåtaren erhåller minus anskaffningsvärdet skattepliktig. Ofta så är anskaffningsvärdet endast de 100 000:- som har satsats i aktiekapital. Om man väljer att sälja aktierna för anskaffningsvärdet så är risken stor att skatteverket ser det som ett blandat fång då aktierna förmodligen är mycket mera värda än de 100 000:-. Konsekvensen blir då att det kan ses som att köparen har köpt en

mindre del av aktierna och fått resten som gåva. För köparen innebär det att vederbörande får ett bra anskaffningsvärde på en mindre del av aktierna och på resten blir det överlåtarens värde på gåvodelen som blir anskaffningsvärde. För säljaren blir konsekvensen att om bolaget exempelvis anses vara värt en miljon så anses det att 10 % av bolaget har sålts och anskaffningsvärdet på den sålda delen blir endast 10000: - vilket innebär att resterande 90000: - blir skattepliktig inkomst.”

